

LAHEY'İN BOSNA-HERSEK KARARININ ARKA PLANI

Prof. Dr. Cemalettin LATİÇ

Blog No: 22
24.03.2017

Anadolu Ajansı (23 Mart 2017)

Geçtiğimiz günlerde Hollanda'nın Lahey şehrinde bulunan Uluslararası Adalet Divanı, Bosna-Hersek'in, Sırbistan'a karşı açtığı soykırım davasında, tam 10 yıl önce yine aynı mahkeme tarafından alınan, Sırbistan'ın yalnızca Sırp Cumhuriyeti'ne bağlı askeri birliklerin (Bosnalı Sırpların) Srebrenitsa'da işlediği soykırımı engellememekle suçlandığı kararın revize edilmesi talebini reddetti.

Bosna-Hersek'in hukuki temsilcisi olan Sakib Softiç'in Uluslararası Adalet Divanı'na resmi olarak başvuru yapması üzerine Yargıç Philippe Couvreur, Bosna-Hersek Devlet Başkanlığı Konseyi üyelerinin her birine, Sakib Softiçin hukuki temsilciliğinin hala geçerli olup olmadığını sorduğu birer mektup göndermişti. Couvreur'un bu sorusuna, konseyin üç üyesi -Boşnakları temsilen Bakir İzetbegoviç, Sırpları temsilen Mladen İvaniç ve Hırvatları temsilen Dragan Coviç- Laheye cevaplarını bildirmişti. Akabinde Lahey yargıcı Philippe Couvreur geçen yıl mayıs ayında hem Sakib Softiçe hem Bakir İzetbegoviçe bir cevap gönderdi. Couvreur'un cevabı, Devlet Başkanlığı Konseyinin Sakib Softiçi yeni bir kararla yeniden ülkenin hukuki temsilciliğine ataması gerektiğini öne sürerek, başvurunun bu nedenle reddedildiğini söylüyordu. İvaniçin Softiçin hukuki temsilciliğe atanmasını reddetmesi, Coviçin ise bu konuda çekimser kalması, başvurunun reddi ile sonuçlandı.

Boşnaklar Softiç ve İzetbegoviçin 2016 yılında söz konusu yargıçtan aldıkları mektupla ilgili bir açıklamada bulunmamış olmalarını ve Softiçin hukuki temsilcilik unvanının tekrar geçerli olması için bir şeyler yapmamalarını şaşkınlıkla karşıladı. Zira Uluslararası Adalet Divanı tüzüğü gereğince, ülkeyi temsil edecek kişinin hukuki temsilcilik unvanına sahip olması gerekiyor. Uluslararası Adalet Divanının 2007 yılının şubat ayında, delil

yetersizliğinden reddetmiş olduğu Sırbistan'a karşı açılan soykırım davasının, yeni deliller bulunması halinde yeniden açılması için tanınan 10 yıllık hukuki sürecin dolmasına birkaç gün kala İzetbegoviç, Vijecnicada bir toplantı düzenleyerek Boşnakların siyasi, akademik ve dini liderlerini bir araya topladı. Onları Softiçin hukuki temsilciliğinin geçerli olduğuna ikna etmeye çalıştı ve Yargıç Couvreurun 2016da gönderdiği mektup hakkında bir açıklama yapmadı.

İzetbegoviçin bu davranışı Boşnakları, bilhassa siyasi parti temsilcilerini kızdırarak istifasını istemelerine sebep oldu. Halkın Demokratik Hareketinin (NDP) Genel Başkanı Dragan Caviç, Softiçin kendini sahte temsilci olarak tanıttığını, görevlerini kötüye kullandıklarını ve anayasal düzene zarar verdiklerini ileri sürerek Softiç ve İzetbegoviç hakkında suç duyurusunda bulundu.

İzetbegoviç ve Softiçe İslam Birliği, Boşnak Sivil Toplum Kuruluşları ve İzetbegoviçin genel başkanı olduğu Demokratik Eylem Partisinin yanı sıra, Bosna Hersek hukuk ekibinin başında bulunan ve aynı zamanda revizyon talebi başvurusunu kaleme alan Amerikalı uluslararası hukuk uzmanı David Scheffer de destek verdi. Scheffer, Softiçin, Bosna-Hersek Devlet Başkanlığı Konseyinin 2002 yılında ikiye karşı bir oyla sonuçlanan, konseyin Sırp üyesinin yine karşı olduğu, ancak Hırvat üyesinin olumlu oy kullandığı oylaması ile hukuki temsilci olarak atandığını, bu temsilciliğin yeni bir karar gerektirmeden hala geçerli olduğu kanaatinde.

Sırbistan bile 10 yıl önce gerçekleşen hukuki süreçte Softiçin hukuki temsilciliğinin geçerli olup olmadığı konusunda sorun yaratmamıştı. Schefferın sözlerine bakılacak olursa, hukuki temsilcinin geçerliliği, Bosna-Hersek Anayasasına göre de tartışma götürmüyor. Bosna-Hersek hukuk ekibi, 23 Şubat 2017 tarihinde Yargıç Couvreura bu konuda bir hatırlatmada bulundu. Scheffer, ne Yargıç Couvreurun şartlarının ne de Uluslararası Adalet Divanı Başkanı Ronny Abrahamın yaptığı açıklamanın, Uluslararası Adalet Divanının tüzüğüne, kurallarına ve şimdiye kadarki uygulamalarına dayandırılmış olmadığını söylerken, divan hakimleri de bu şekilde, Sırbistanın 1992-1995 yılları arasında Boşnak nüfusa yönelik işlenen soykırımın faili olup olmadığı konusunda karar vermekten kurtulmuş oldu.

Scheffer, Uluslararası Adalet Divanının, Bosna-Hersekin revizyon talebi başvurusunu, Laheyin başka bir mahkemesi olan Eski Yugoslavya Uluslararası Ceza Mahkemesinde (ICTY) yargılanan Sırp Cumhuriyeti Ordusu Komutanı Ratko Mladiç' in özellikle geçen sene gerçekleşen karar davasından sonra ortaya çıkan, Sırbistanın o dönemde gerçekleşen olaylara karıştığına dair yeni deliller sebebiyle kabul etmesi gerektiğini savundu. Uluslararası Adalet Divanının 10 yıl önce Sırbistanı, Srebrenitsa soykırımını engellememek ve suçluları cezalandırmamakla suçladığı sırada, Mladiç ile Bosnalı Sırpların siyasi lideri olarak kesin bir karar olmadan soykırımdan sorumlu tutulan Radovan Karadzic, Sırbistan topraklarında saklanıyordu. Uluslararası Adalet Divanının 10 yıl önce Sırbistanı soykırım nedeniyle yargılaması mümkün değildi, zira önüne az sayıda delil sunulmuştu. Uluslararası Adalet Divanının 2007 yılındaki kararının ardından, Bosna-Hersekte işlenen savaş suçları ile ilgili 21 hukuki süreç gerçekleşti; bunlarda elde edilen yeni deliller son şeklini geçen yıl aldı. Söz konusu delillerin, Uluslararası Adalet Divanının başvuruyu kabul etmesi durumunda, Sırbistanı soykırımdan sorumlu tutması için yeterli nitelikte olması

bekleniyordu.

Öte yandan, diğer bir uluslararası hukuk uzmanı, aynı zamanda Sırbistan'ın Bosna-Herseke yönelik saldırılarının ve Sırp olmayan nüfusa, bilhassa Boşnaklara yönelik soykırımın gerçekleştirildiği dönemdeki Devlet Başkanı Slobodan Miloşeviçin davasında savcı olarak görev yapan Geoffrey Nice da İzetbegoviçi çok geç harekete geçmekle suçluyor. Söylediğine göre, kendisi İzetbegoviçe iki kez yardım teklifinde bulunmuş, revizyon talebinin kabul edilmesini sağlayacak yeni bilgiler paylaşmayı teklif etmişti. Niceın en önemli delili Milosevic ile Mladicin savaş döneminde ve Srebrenitsanın Sırp kontrolüne geçmeden bir gece öncesinde yaptıkları konuşmalar. Niceın söylediğine göre, bu deliller Amerika Birleşik Devletlerinin (ABD) himayesinde. Niceın özel bir televizyon kanalında İzetbegoviç hakkında yaptığı açıklamaların ardından, Uluslararası Lahey Mahkemesinde Milosevicin soykırımdan sorumlu tutulmasına engel olan kişinin Nice olduğunu gösteren deliller ortaya çıktı, Nice bunun yanı sıra Batı ülkelerini, özellikle Amerika, İngiltere ve Fransayı, Srebrenitsadaki savunmasız Boşnakların başına geleceklerden önceden haberdar oldukları iddialarından aklamaya çalışmıştı. Lahey Mahkemesinin eski sözcüsü Florence Hartmann ise Niceın İngiliz İstihbarat Teşkilatı için çalıştığını ve kendi ülkesinin, Bosna-Hersekteki büyük Sırp soykırımındaki rolünü saklamaya çalıştığını iddia etti.

Yukarıda anılan tüm bu bilgiler, Bosnanın savaş yıllarından günümüze kadar uluslararası oyunlara alet edildiğini ve bu bahtsız ülkenin, Batının güçlü ülkelerinin siyasi çıkarlarının esiri olduğunu kanıtlar nitelikte. Uluslararası Adalet Divanı, önemsiz bir hukuki eksiği göz önünde bulundurarak korkunç bir soykırım için bir ülkeyi açıkça yargılamayı reddederek, büyük bir ayıpla, uluslararası hukuk tarihinin sayfalarındaki yerini aldı. Bosna-Hersekli Müslümanlar, İkinci Dünya Savaşı sonrasında Birleşmiş Milletler (BM) tarafından kurulan söz konusu uluslararası organın bu kararının, Sırbistan ve diğer Batı ülkelerine, İslam dinine mensup insanları öldürmenin cezasız kaldığı mesajını vermiş olmasından endişeliler. Avrupanın göbeğinde yaşayan Müslüman bir milletin tüm bu korkularına karşı, 54 Müslüman ülke de çaresiz durumda.

Prof. Dr. Cemalettin Latiç Saraybosna Devlet Üniversitesi öğretim üyesidir Bosna-Hersekin milli şairidir.

Görüş başlığıyla yayımlanan makalelerdeki fikirler yazarına aittir ve Anadolu Ajansının editöryel politikasını yansıtmayabilir.

Fotoğraf: Sabah

Kaynak: http://aa.com.tr/tr/analiz-haber/laheyin-bosna-hersek-kararinin-arka-plani/777773

About the author:

To cite this article: Prof. Dr. Cemalettin LATİÇ. 2026. "LAHEY'İN BOSNA-HERSEK KARARININ ARKA PLANI." Center For Eurasian Studies (AVİM), Blog No.2017 / 22. March 24. Accessed November 20, 2026. https://avim.org.tr/Blog/LAHEY-IN-BOSNA-HERSEK-KARARININ-ARKA-PLANI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır